Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2021–2022

19 637 Vreemdelingenbeleid

Nr. 2915

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 juli 2022

Bij het commissiedebat «Vreemdelingen- en asielbeleid» van 30 juni jl. ontstond de situatie dat er beperkt tijd was voor mijn beantwoording van de door de commissie gestelde vragen. De commissie besloot daarop mij te vragen om – in aanvulling op mijn mondelinge beantwoording – de vragen die door tijdgebrek niet mondeling aan de orde zijn gekomen, schriftelijk te beantwoorden. Hieronder treft u die beantwoording aan. Gelet op de gewenst snelheid (zodat uw Kamer nog tijdig voor de start van de tweede termijn van deze beantwoording kennis kan nemen) betreft dit de beantwoording zoals deze tijdens het debat reeds opgesteld en beschikbaar was.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
E. van der Burg

kst-19637-2915
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2022

Instroom / grens

DENK

Erkent de sjenv dat we de grondoorzaken van migratie moeten aanpakken?

Om de grondoorzaken van migratie aan te pakken, versterken wij onze buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking. Wij verhogen onze bijdrage aan de opvang van vluchtelingen in de regio.
Momenteel wordt gewerkt aan de BHOS nota waarin grondoorzaken in derde landen wordt geadresseerd.

JA 21

Wanneer is de Staatssecretaris bereid de instroom in te dammen?

Een begrenzing van een asielinstroom in aantallen is geen mogelijkheid binnen de internationale verdragen en het Unierecht waaraan Nederland is gebonden. Dit laat uiteraard onverlet dat wij ons in Europees verband inzetten meer grip te krijgen op de irreguliere asielstromen naar de Unie en Nederland.

Dit willen we door goede procedures aan de buitengrenzen, waarin een snel onderscheid wordt gemaakt tussen hen die wel en geen recht op asiel hebben.

Ook werkt Nederland conform regeerakkoord aan het versterken van de opvang en bescherming van vluchtelingen in de regio en aan brede migratiepartnerschappen met derde landen van herkomst en transit, waarbij verbeteren van opvang, versterken van grensmanagement, aanpak mensen handel / -smokkel en bevorderen van terugkeer belangrijke onderwerpen zijn.

VVD

Asielstop artikel 111 Vw. Of ik de juridische mogelijkheden hiertoe wil verkennen en Kamer hierover tijdens het zomerreces te informeren?

Ik wil benadrukken dat ik mij maximaal inzet om een dergelijk scenario te voorkomen. Daar zijn alle inspanningen nu op gericht.
Tegelijk wil ik de druk in de asielopvang uiteraard niet nuanceren en dienen we voorbereid te zijn op scenario's voor wat als de situatie echt onhoudbaar wordt.
Bij die uitwerking zal ik ook de door u genoemde optie meenemen, en zal u daarover informeren.
Wel kan ik u nu al zeggen dat het door u genoemde artikel 111 van de Vreemdelingenwet geen grondslag lijkt te bieden voor een asielstop, omdat de strekking en toepassing van een nationaal artikel niet kan afdoen aan verdragsrechtelijke verplichtingen of EU-recht.

VVD

De enige structurele oplossing is de instroom omlaag brengen. Het liefste doen we dat door migratieafspraken met herkomst- en doorreislanden. En door Europese landen aan afspraken te houden. Wat doet het kabinet hier op dit moment concreet aan? En is de verwachting dat dit op korte termijn tot resultaat zal leiden.

Het terugdringen van secundaire stromen is een kernelement van de inzet van Nederland in Europa.
Het kabinet zet zich in de EU in op sterk grensbeheer en robuuste grensprocedures. Zodat direct bij aankomst kan worden beoordeeld wie recht heeft op toelating en wie moet terugkeren naar het land van herkomst of transit. Het is positief dat onlangs de Raadpositie op het Screeningsvoorstel is aangenomen, alsook de Schengengrenscode.

Eens met dhr. Brekelmans dat een ander essentieel onderdeel van het instrumentarium om migratiebewegingen beter te beheersen, de brede migratiepartnerschappen met derde landen zijn. Op Europees niveau is onder Frans voorzitterschap het MOCADEM-mechanisme opgericht om de operationele coördinatie op de voortgang van deze partnerschappen te versterken. Nederland heeft dit initiatief ondersteund en zet in op de implementatie van de verschillende reeds opgestelde actieplannen voor prioritaire landen.
Ook eens met dhr. Brekelmans dat het van belang is dat de EU-lidstaten zich houden aan de gemaakte afspraken. Hierbij denk ik ten eerste aan de Dublinafspraken.

Ik kaart onze zorgen over de huidige werking van Dublin aan bij de Commissie en de betreffende lidstaten. Ik trek ook samen op met andere lidstaten op, bijvoorbeeld om Dublinoverdrachten naar Griekenland weer vlot te kunnen trekken.

Recent organiseerde de Commissie een Contact Comité over de werking van Dublin. Commissie start na de zomer met het schrijven van een zogenoemde roadmap: hoe Dublin weer vlot kan worden getrokken. Nederland heeft aangeboden om medeschrijver te zijn van deze roadmap, maar zal ook langs andere wegen tot verbetering blijven aansporen.

evt nog:
Tot slot werkt Nederland cf. regeerakkoord aan het versterken van de opvang en bescherming van vluchtelingen in de regio en zoals gezegd aan brede migratiepartnerschappen met derde landen van herkomst en transit, waarbij verbeteren van opvang, versterken van grensmanagement, aanpak mensenhandel/smokkel, en bevorderen van terugkeer belangrijke onderwerpen zijn.

VVD / JA21

Kunt u Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV) controles intensiveren?

De MTV-controles van de KMar in de binnengrenszone kunnen geïntensiveerd worden om secundaire migratie tegen te gaan. Deze controles kunnen in duur en frequenties worden verruimd en zijn vergelijkbaar met de binnengrenscontroles die sommige lidstaten op dit moment uitvoeren (niet systematische binnengrenscontroles). Van personen die in het kader van de MTV-controles worden aangetroffen en asiel aanvragen, moeten deze aanvragen in behandeling genomen worden. Personen die geen asiel aanvragen en niet voldoen aan de voorwaarden, kunnen terug gezet worden over de grens op basis van bilaterale afspraken. De inzet van deze maatregel vraagt extra capaciteit en middelen van de KMar. En op dit moment ligt er een druk op beperkte capaciteit van de KMar.

VVD/JA21

Kunt u binnengrenscontroles herinvoeren?

Het sluiten van de Nederlandse binnengrenzen is geen oplossing voor het complexe migratievraagstuk. Dit is te complex, ingrijpend en te duur. Daarbij komt dat indien een asielverzoek wordt ingediend aan de grens deze in behandeling dient te worden genomen. Een grenscontrole maakt dat niet anders.
We moeten als Europa samenwerken om onze grenzen te beschermen en daarmee de veiligheid binnen de Schengenzone te waarborgen.
De Nederlandse inzet is dan ook gericht op versterking van de buitengrenzen, het voorkomen van secundaire migratie, en een effectiever Europees asiel en migratie managementsysteem, inclusief terugkeer. Daar zet ik mij continu voor in binnen de EU. Bij die inzet kijk ik liever ook hoe we dit in Europa aan de binnengrenzen slimmer doen door o.a. de inzet van informatie gestuurde controles en van innovatieve middelen. Dergelijke controles in de binnengrenszone worden in Nederland d.m.v. het Mobiel Toezicht Veiligheid door de KMar reeds uitgevoerd.

Groep Van Haga

Heeft de Staatssecretaris oog voor de gevolgen van de ongebreidelde bevolkingsgroei en steunt de Staatssecretaris een onderzoek hiernaar?

Ja. De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zal uw Kamer op korte termijn per brief informeren over de wijze waarop het kabinet invulling zal geven aan de motie van het lid Den Haan c.s[1], die tijdens de laatste Algemeen Politieke Beschouwingen in het kader van de Verkenning bevolking 2050 is ingediend.
Deze motie verzoekt de regering enerzijds samen met de planbureaus een methode te ontwikkelen om periodiek inzicht te kunnen geven in demografische ontwikkelingen en anderzijds om te verkennen of en hoe een staatscommissie «bevolkingsgroei en vergrijzing» aanbevelingen kan doen voor beleidsopties.
In deze brief zal het kabinet toelichten welke weg dit kabinet voorstaat om de toekomstige maatschappelijke uitdagingen als gevolg van de demografische ontwikkelingen te adresseren.

Groep Van Haga

Hoeveel vluchtelingen is Nederland van plan op te vangen?

Het kabinet respecteert de internationale verdragen en afspraken waaraan Nederland zich heeft verbonden. Uitgangspunt van het Nederlandse migratiebeleid is en blijft dat Nederland veiligheid en bescherming biedt aan mensen die vluchten voor oorlog, vervolging en geweld.
Een absolute bovengrens op het aantal asielzoekers dat in Nederland kan worden opgevangen past niet bij dit uitgangspunt. Het zou op meerdere vlakken indruisen tegen internationale en Europese wet- en regelgeving. Daarnaast stuit een dergelijke bovengrens op grote praktische bezwaren.
Wel streeft het kabinet naar grip op migratie. Dit is nodig om ervoor te zorgen dat migratie aansluit op de draagkracht en behoefte van de Nederlandse samenleving. Dat begint met kennis en inzicht. Daartoe lopen verschillende initiatieven. Ik noem er hier enkele:
De ACVZ is vergevorderd met haar advies over een de inzet van een beleidsmatig richtgetal van migratie. Daarbij is ook nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het incorporatievermogen van de samenleving.
Ook meer structurele kennisverwerving wordt overwogen, door de instelling van een staatscommissie en een brede adviescommissie. In dat verband zal vooral worden gekeken naar de samenhang tussen migratie en demografie.

---

[1] Kamerstuk 35 925, nr. 55.

Het kabinet werkt op verschillende manieren aan het vergroten van de kennis over de gevolgen van migratie op de Nederlandse samenleving.

VVD

Wil de Staatssecretaris toezeggen met buurlanden in gesprek te gaan over personen die de grens oversteken?

Op basis van bestaande verdragen tussen Nederland en Duitsland en Nederland en België inzake onder andere het overnemen van personen aan de grens, is het mogelijk dat Nederland illegale immigranten afkomstig uit Duitsland en België overdraagt aan deze landen. Dit geldt wederzijds.
Binnen deze samenwerkingsverbanden vinden al gesprekken plaats over personen die de grens oversteken.

OPVANG

Groep Van Haga

Hoe gaat Nederland de opvang inrichten en welke rol nemen het ministerie en de gemeenten hierin?

Ik streef naar een opvanglandschap dat stabiel en wendbaar is, waar iedereen met recht op opvang een bed kan worden aangeboden en de opvang van voldoende kwaliteit is.
Nu zetten we daarbij in op het tijdelijk vergroten van de crisisnoodopvang en de uitplaatsing van 7.500 vergunninghouders in een periode van zes weken. Dit gebeurt naast de maatregelen die al in gang waren gezet, zoals het creëren van grootschalige tijdelijke noodvoorzieningen. Dit creëert een buffer, zodat de duurzame aanpak van de asielketen (zoals de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen) mogelijk is. Om de opvangcapaciteit zeker te stellen, werk ik aan een wettelijke taak voor gemeenten. De verkenning van een dwingend juridisch instrumentarium hiervoor verwacht ik voor het zomerreces naar de Kamer te sturen.

SP

Hoe ziet de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid het advies van de Adviescommissie Vreemdelingenzaken en Raad van Openbaar Bestuur om kansrijke asielzoekers in gemeenten op te vangen en kansarmen onder de hoede van het Rijk?

Ik heb uw Kamer op 22 juni jl.[2] bericht dat het genoemde advies een zorgvuldige analyse rechtvaardigt en onderdeel zal zijn van de lopende verkenning naar het dwingend instrumentarium voor asielopvang. De appreciatie wordt om deze redenen meegenomen in de brief aan uw Kamer over de uitkomst van de verkenning. Zoals bij brief van 25 mei jl.[3] toegezegd zal uw Kamer voor het zomerreces hierover worden geïnformeerd.

DENK

De plekken die nu voor Oekraïners bestemd zijn, zijn nu niet eens volledig benut. Waarom stellen we die plaatsen niet ter beschikking voor andere nationaliteiten?

---

[2] Kamerstuk 19 637, nr. 2902.
[3] Kamerstuk 19 637, nr. 2901.

De opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne zijn gerealiseerd door en onder beheer van de gemeenten. Het is aan gemeenten om een keuze te maken indien zij de beschikbare opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne wensen in te zetten voor de opvang van andere asielzoekers. De verwachting is wel dat de plekken voor ontheemden uit Oekraïne de komende tijd ook hard nodig zijn. We zetten daarom in op het realiseren van extra opvang voor het COA. Dat doen we nu middels crisisnood-opvang en de versnelde uitstroom van vergunninghouders. Daarnaast zoekt COA door naar reguliere plekken om ook zo spoedig mogelijk de gerealiseerde noodopvang te vervangen door reguliere plekken. Aandacht daarbij behoeft ook het beschikbaar komen van voldoende opvangplekken voor amv's. In een enkel geval is er wel gebruik gemaakt van de noodopvang voor ontheemden voor reguliere asielzoekers. Dit is uiteindelijk een lokale afweging.

CDA en D66

Hoe staat het met het tweede aanmeldcentrum?

Een tweede aanmeldcentrum is niet zomaar gerealiseerd, maar er worden vorderingen gemaakt. Er is in de afgelopen maanden hard gewerkt aan planvorming, inrichten werkprocessen, eisen aan een locatie, etc.

Er vinden op dit moment ook hoopgevende gesprekken plaats met een locatie waar een tweede aanmeldcentrum zou kunnen worden gevestigd. Over de locatie die we op het oog hebben, kan ik nu geen mededelingen doen.

Uiteindelijk wil ik toegroeien naar vier aanmeldcentra verspreid over Nederland. Een nieuw aanmeldcentrum wil ik goed en duurzaam neerzetten, liefst in een gemeente waar daar bestuurlijk draagvlak voor is. Ik ben echter bereid om indien dit nodig blijkt, ook bij het ruimtelijke ordeningsinstrumentarium toe te passen waarbij het rijk de vergunning verleent of de bestemming wijzigt.

FvD

Is de Staatssecretaris van mening veranderd over de opvang van asielzoekers op cruiseschepen na de bijeenkomst in Velsen, of gaat het plan gewoon door?

Afgelopen maandag ben ik inderdaad bij de bewonersbijeenkomst van de gemeente Velsen geweest. Ik heb daar de zorgen gehoord van de inwoners van Velsen. Ik begrijp deze zorgen ook.

Onze eerste prioriteit is de veiligheid. Zowel de veiligheid van de inwoners van Velsen, als de veiligheid van de asielzoekers aan boord van het cruiseschip.

Samen met de gemeente en het COA zorgen we voor de veilige leefomgeving. We zetten in op voldoende capaciteit van particuliere beveiligingsbedrijven, BOA's en politie. Er wordt daarnaast ook een telefoonnummer ingesteld waar inwoners van de gemeente Velsen 24/7 terecht kunnen voor vragen of klachten. Daarnaast organiseert het COA samen met de gemeente vanaf het begin een structureel omwonendenoverleg. Zo kunnen we hier ook meteen op ingrijpen indien nodig.

PvdA en GroenLinks

Noodplannen van kabinet: waarom kiest de Staatssecretaris wederom voor grootschalige opvang. Hoe gaat hij ervoor zorgen dat dit tijdelijk van aard is en er op termijn naar kleinschalige opvang wordt gewerkt?

We moeten nu verlichting bieden aan Ter Apel.
Crisisnoodopvang moet echt van tijdelijke aard zijn. Dat is per definitie ook het geval.
Grootschalige noodvoorzieningen zijn nodig om een buffer te creëren om een echt duurzaam en wendbaar asielopvanglandschap mogelijk te maken.
Voor de grootschalige noodvoorzieningen (cruiseschepen) gaat om een termijn van maximaal 6 maanden.

Voor het tweede deel van de vraag:

Er bestaan reeds mogelijkheden om kleinschalige opvang te bieden. Bijvoorbeeld amv opvang of sobere opvang. Daarnaast is de mogelijkheid geboden om 10 pilots te starten met kleinschalige locaties, bedoeld om het concept verder te ontwikkelen. Hiervan is nauwelijks gebruik gemaakt door gemeenten.
Ook voor deze opvangvormen geldt dat het momenteel niet lukt ze te realiseren.
Kleinschaligheid lijkt dan ook niet de sleutel tot de oplossing voor het tekort aan asielopvangplekken, maar het kan wel helpen.
Ik wil dan ook echt kijken wat mogelijk is, daarom wordt dit nu bij de actualisering en versnelling van de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen onderzocht.
Ik vind het belangrijk om wel te noemen dat kleinschaligheid leidt tot veel meer locaties, met daarbij een puzzel die gelegd moet worden ten aanzien van personeel, aansluiting ketenpartners, logistiek en financieel etc. En belangrijk is dat uiteindelijk wel de hele asielopgave ingevuld wordt.

GroenLinks

Gaan we de structurele financiering voor het COA obv langjarige historische wetmatigheid op de schop nemen ipv obv mpp?

De MPP is de Meerjarige Productie Prognose van de migratieketen. Door het bieden van zowel kwantitatieve als kwalitatieve inzichten aan betrokken organisaties wordt de MPP als belangrijk sturings- en planningsinstrument gezien. Het doel van de MPP is het vormen van een realistisch gedeeld (cijfermatig) verwachtingsbeeld voor de migratieketen op strategisch niveau en dient als één van de bronnen voor de financiële cyclus.

De verwachte instroom gecombineerd met de liggende werkvoorraad zijn de basis voor de financiering van het COA en de IND, hij bestaat dus uit twee componenten.

De financieringssystematiek of beschikbare middelen zijn de afgelopen jaren geen begrenzende factor geweest voor de productie van de IND of het aantal beschikbare opvangplekken bij het COA. In vrijwel alle jaren is het beschikbare budget voor de productie of opvang niet volledig besteed. Dit is vooral gelegen in de beschikbare productiecapaciteit / werving en de mogelijkheden tot het verwerven van nieuwe locaties.

Sinds 2018 is er dan ook geen sprake geweest van afschaling, gebaseerd op een tekort aan financiële middelen, bij COA en IND. Er is enkel ingezet

op groei. De mogelijkheden tot groei van een organisatie is echter niet oneindig en afhankelijk van een aantal niet goed beïnvloedbare factoren zoals de medewerking van gemeenten en de instroom.

Dit jaar zijn de middelen op basis van de MPP voor de komende vijf jaar toegekend, waardoor er veel meer stabiliteit in de financiering van IND en COA is gekomen.

D66

Rapport van de inspectie: impact slechte opvang op kinderen is groot, wat is stand van zaken gewijzigde motie van het lid Koekoek (Kamerstuk 19 637, nr. 2889)?

In deze motie wordt het kabinet verzocht zich uit te spreken voor een voorrangspositie voor kinderen (en hun familie) bij overplaatsing van grootschalige locaties naar stabiele, veilige en kleinschalige asielopvang.

Het COA organiseert de opvang voor asielzoekers. Het COA heeft hierbij altijd oog voor kwetsbaren.

Met het COA wordt momenteel bekeken wat er mogelijk is. Duidelijk is dat het tekort aan reguliere locaties op dit moment zo nijpend is dat het kiezen wie waar wordt opgevangen veelal geen optie is.

Zodra deze situatie voldoende is verbeterd, is de inzet om zo veel als mogelijk, en binnen redelijke marges, voorrang te geven aan kinderen en hun familie als er uitstroom is vanuit de noodopvanglocaties. De precieze mogelijkheden hiervan worden nog verkend.

Momenteel is het in ieder geval helaas niet mogelijk, omdat er onvoldoende plekken vrijkomen in reguliere locaties waar een gezin geplaatst kan worden.

PvdA

In Leeuwarden al maandenlang kinderen in overvolle gymzalen. Op welke manier gaat u ervoor zorgen dat kinderen zsm uit noodopvang worden gehaald en adequate zorg en onderwijs krijgen?

Er zijn helaas onvoldoende opvangplekken op dit moment in reguliere locaties om kinderen uit te sluiten van opvang in (crisis)noodopvanglocaties.

Uiteraard is de inzet om dit zo snel mogelijk te wijzigen.

Zorg:
COA heeft op zoveel mogelijk noodopvanglocaties de jeugdgezondheidszorg gecontracteerd.
Het COA realiseert zich dat de woonomstandigheden en korte verblijfstijden op de noodopvanglocaties invloed kunnen hebben op de zorgvraag en de toegang tot de gezondheidszorg. Het COA gaat hierover in gesprek met zorgketenpartners GZA (curatieve zorg) en GGD GHOR NL (publieke zorg).

Onderwijs:
Over het algemeen is de toegang tot (nieuwkomers)onderwijs op de noodopvanglocaties gewaarborgd, al zijn er uitzonderingen omdat bijvoorbeeld de locatie niet lang genoeg open is om onderwijs te kunnen organiseren.

In de meeste gevallen krijgen de kinderen in de opvang, ook noodopvang, toegang tot onderwijs binnen de richtlijn van 3 maanden, en soms zelfs binnen enkele weken. In hele uitzonderlijke gevallen hebben kinderen langer op onderwijs moeten wachten.

PvdA

Krijgen gemeentes stabiele financiering voor het bouwen van flexwoningen? Is er een coördinator op ministerie voor aangesteld met doorzettingsmacht?

Het Rijk heeft de Taskforce Versnelling tijdelijke huisvesting opgericht die gemeenten en woningmarktpartijen praktisch ondersteunt bij het versnellen van flexwoningen en transformatie projecten. De Taskforce heeft de opdracht gekregen om samen met het Rijksvastgoedbedrijf, bouwers en woningcorporaties te komen tot een gezamenlijke inkoopopdracht voor tijdelijke woningen, zodat deze eenheden op zo kort mogelijke termijn geproduceerd worden. Het uitzetten van deze bouwopdracht vraagt om de eerdergenoemde versnelling op beschikbaarheid van (grote) locaties om de woningen tijdelijk te kunnen realiseren. Zo lang geen zekerheid is over locaties of locaties alleen tijdelijk beschikbaar zijn, zal er naar verwachting noodzaak zijn tot het afgeven van garanties. De Taskforce werkt samen met BZK en SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) uit welke garantieregeling nodig is om de versnelling te realiseren. Daarnaast werken BZK en de Taskforce aan de uitwerking van een financiële regeling om restrisco's (financiële tekorten) in business cases van gemeenten te helpen financieren. Hiervoor is 100 miljoen beschikbaar. Ook wordt een flexpool-regeling opgezet die als doel heeft om extra capaciteit en expertise te bieden aan medeoverheden.

D66

Wat gaat de Staatssecretaris doen voor vertrouwen van gemeenten in het Rijk?

Na het activeren van de nationale crisisstructuur is er uitvoerig gesproken met de medeoverheden. Medeoverheden hebben zitting in de zogeheten interdepartementale commissie crisisbeheersing (ICCb). Daarnaast stemt het kabinet af met het Veiligheidsberaad. Het kabinet realiseert zich dat zij een groot beroep doet op medeoverheden, niet alleen op dit dossier maar ook op andere maatschappelijke complexe vraagstukken. Er ligt een gezamenlijke opdracht om kwalitatief voldoende opvang te organiseren. De afgelopen weken wordt intensief met medeoverheden geschakeld en een pakket aan maatregelen afgesproken. Daarbij hebben medeoverheden randvoorwaarden gesteld, waaraan het Rijk al het mogelijke doet om deze te realiseren, zoals het leveren van personeel.

CU

PKN doet opvang aanbod ism lokale kerken, maar wil regie en steun van rijk en gemeente, om ook aan de uitstroom te werken. Kan de SJenV reageren?

Ook met de PKN ben ik in contact.
De PKN heeft een inventarisatie gedaan onder haar leden. Het gaat veelal om kleinschalige opvang.
Het is niet zo dat er veel leegstand is.
Onder de leden van de PKN is wel heel veel draagvlak om iets te betekenen in deze opvangcrisis.

CU

Hoe staat het met de hotelregeling? Sinds de invoering zijn maar 30 mensen gehuisvest namelijk.

Het gebruik van de Hotel- en Accommodatieregeling tot nu toe valt veel lager uit dan het kabinet en het COA hadden gehoopt. Op peildatum 27 juni jl. hebben ca. 150 personen deelgenomen aan de regeling. De regeling faciliteert gemeenten in het bieden van onderdak terwijl zij verder kunnen werken aan permanente huisvesting, maar er ook opvangbedden bij het COA vrijkomen. De regeling is recent aangepast zodat een bredere doelgroep kan deelnemen aan de regeling (bijvoorbeeld vergunninghouders in afwachting van nareizende familieleden). Er zijn nog een kleine 2350 plekken vrij. Ik roep gemeenten op om gebruik van de regeling te maken.

Het getal 30 waar de heer Ceder naar verwijst is het aantal vergunninghouders dat onder verantwoordelijkheid van het COA in hotels is geplaatst (dit betreft een andere uitplaatsingsmaatregel vergunninghouders, en betreft niet de Hotel- en Accommodatieregeling).

PVV

Kan de SJenV motiveren waarom voor buitenlanders wel een nationale crisis wordt afgekondigd, en niet voor Nederlanders? Waarom discrimineert het kabinet de gewone Nederlander?

Laat ik vooropstellen dat we in Nederland ruimte maken voor mensen die op de vlucht zijn voor oorlog, geweld en vervolging, onafhankelijk van herkomst. Het kabinet heeft samen met medeoverheden veel (onorthodoxe) maatregelen ingezet. Helaas met onvoldoende resultaat. Er doen zich inhumane situaties voor, waarin we niet (de kwaliteit) van de opvang kunnen bieden die we willen. Deze crisisstructuur moet voor echte grote stappen zorgen. Juist daarom is het goed dat deze structuur nu is in gesteld. Het laat zien dat we alles op alles zetten om de problemen het hoofd te bieden en de ketenpartners te ondersteunen, zodat zij hun werk op termijn weer onder wat rustigere omstandigheden kunnen doen.
Er is geen sprake van discriminatie. Het kabinet in de persoon van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening werkt hard om voor voldoende woningen te zorgen. Daarbij wordt naast de bouw van nieuwe sociale huurwoningen nadrukkelijk ingezet op het versnellen van de bouw van flexwoningen en transformatie. Dit om verdringing van andere woningzoekenden in de sociale woningvoorraad zoveel als mogelijk te voorkomen.

TERUGKEER

VVD

Welke mogelijkheden ziet de Staatssecretaris om vreemdelingenbewaring meer in te zetten?

Meer dan nu het geval is, wil ik de ruimte die de wet biedt benutten om vaker tot vreemdelingenbewaring over te gaan. Daarbij kijk ik onder andere, maar niet uitsluitend, naar de mogelijkheid om vreemdelingen tijdens de asielprocedure in bewaring te stellen.

Hier is bijvoorbeeld juridisch ruimte voor indien de identiteit en nationaliteit niet vaststaat en er een risico is op onttrekken aan het toezicht.

Ook bij Dublinclaimanten die zich eerder aan het toezicht hebben onttrokken en zich later weer melden bij de COA-opvang wordt steviger ingezet op bewaring. De mogelijkheden voor Dublinoverdrachten zijn weer toegenomen sinds veel EU-lidstaten sinds medio juni geen test- of vaccinatievereiste meer stellen als voorwaarde voor een overdracht.

BBB / Ja21 / VVD

Maak gebruik van terugkeer. Wat is de stand van zaken van gesprekken met landen van herkomst/welke voortgang is er in het maken van terugkeerafspraken? Welke maatregelen neemt de Stas als deze landen tegenstribbelen/waar zijn aanvullende maatregelen om andere landen druk op te leggen?

[en ook de vraag van Brekelmans: hoe staat het met de migratieafspraken wat doet kabinet hier nu concreet aan en verwacht hij dat het op korte termijn tot resultaat gaat leiden]

Het kabinet is voorstander van een integrale benadering om terugkeersamenwerking te verbeteren.

In bilateraal verband zet Nederland in op het voeren en onderhouden van migratiedialogen met voor Nederland belangrijke landen van herkomst, transit- en opvang en waar mogelijk concrete (operationele) vormen van samenwerking te verkennen, onder andere op het gebied van terugkeer.

De aard, het niveau en de mate van samenwerking verschilt per land, en Nederland hanteert geen one-size-fits all aanpak.

Momenteel lopen er op hoog ambtelijk niveau gesprekken met Egypte en Marokko. Deze zijn constructief.

Ook op Europees niveau worden gesprekken gevoerd met prioriteitslanden uit de focusregio's voor migratie van de EU.

In dialoog met deze landen kunnen verschillende instrumenten worden ingezet om de brede migratiesamenwerking te verbeteren. Als sanctie kan, in samenspraak met andere EU Lidstaten en de Commissie – en in afweging van andere belangen – het visuminstrument worden ingezet (artikel 25bis visumcode).

CDA

Dan de geannuleerde vluchten van de Dienst Terugkeer & Vertrek. Vorig jaar zijn van de 5.000 geboekte vluchten er 3.100 geannuleerd. Dat is ruim 60%. Oftewel 60% is niet teruggekeerd vorig jaar. Is het dan gek dat de opvang overbelast raakt en er personeelstekorten ontstaan? Tijdens het WGO verklaarde de Staatssecretaris dit door Corona: mensen die uitgezet moesten worden zouden de PCR-test weigeren. Dit is totaal niet geloofwaardig: ook in 2019 (voor Corona dus) werden meer dan 4.000 vluchten geannuleerd en ook dit jaar al weer meer dan 1.000. Het kabinet heeft besloten om een wetsvoorstel te initiëren waarmee in de Vreemdelingenwet 2000 een grondslag wordt gecreëerd voor het afnemen van een test onder dwang bij vreemdelingen die de plicht hebben om Nederland te verlaten. Gaat de Staatssecretaris dit nog doorzetten voor toekomstige Coronagolven? ***t.a.v. de vluchten: Ik wil dit boven tafel hebben, wat is hier aan de hand en wat zijn we aan het doen? Als we al weten dat mensen niet teruggenomen worden door landen van herkomst moeten we geen vluchten boeken. Ook dienen we hier een oplossing voor te vinden. Wat gaat de Staatssecretaris doen?***

In 2021 zijn in totaal 1.360 vluchten geannuleerd vanwege vreemdelingen die weigeren medewerking te verlenen aan de voor vertrek benodigde afname van een coronatest. Het weigeren van de coronatest is daarmee de belangrijkste reden dat vluchten geannuleerd moeten worden.
Zoals u bekend ben ik thans bezig met een wetsvoorstel om bij degenen met een vertrekplicht en die een test weigeren toch deze test te kunnen afnemen.
De heer Slootweg vraagt mij hoe dat zich verhoudt tot de jaren voor corona waarin de annuleringscijfers ook hoog waren. Dat valt te verklaren door het «waterbedeffect» dat we tot op zekere hoogte zien in de redenen van annuleringen. Voor corona zagen we bijvoorbeeld dat het onttrekken aan toezicht de belangrijkste reden was dat vluchten geannuleerd moesten worden.
Zoals in mijn brief van gisteren over aanpak van overlastgevenden aangegeven, wil ik kijken of vaker bewaring mogelijk is om dit te voorkomen.

JA21

Maak gebruik van terugkeer. Er is te weinig uitstroom, hoe kan dat?

Door inreisvereisten, m.n. op het gebied van COVID-testverplichtingen, kan veel terugkeer op dit moment niet plaatsvinden doordat vreemdelingen weigeren een COVID-test te ondergaan.

Momenteel is een wet in voorbereiding, naar aanleiding van motie van het lid Valstar (Kamerstuk 35 925 VI, nr. 58), om te voorkomen dat vreemdelingen met een terugkeerbesluit uitzetting kunnen voorkomen door simpelweg een COVID-test te weigeren.

In 2021 zijn er ca 10.000 vreemdelingen ketenbreed aantoonbaar uit ons land vertrokken.

CDA

Jaarbrief Terugkeer Inspectie: DV&O heeft in 46% van de gevallen niet op tijd de vreemdeling opgehaald, waardoor medewerkers van de KMar onvoldoende tijd hebben. Belangrijk verbeterpunt: wat is de oorzaak van deze vertraging? Hoe gaat de SJenV dit verbeteren?

Ik zal dit uitzoeken en ik kom hier op terug.

DENK

Wat gaat er nu anders zijn, ten opzichte van al die andere keren dat we het opvang probleem wilden oplossen?

Er zijn helaas geen makkelijke oplossingen op dit dossier. De aangedragen oplossingen en onorthodoxe plannen hebben onvoldoende soelaas geboden. Daarom zijn we nu opgeschaald om verder te kijken dan alleen de komende avond en tot structurele oplossingen te komen, met alle betrokken ministeries, medeoverheden en uitvoeringspartijen. Daarnaast werkt mijn collega de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening aan een impuls voor de tijdelijke huisvesting en ik een wettelijke taak voor de opvang van asielzoekers voor medeoverheden. De verkenning van een dwingend juridisch instrumentarium hiervoor verwacht ik voor het zomerreces naar de Kamer te sturen.

OVERLAST

BBB

Vraag: In 2021 heeft COA al bijna 6.000 gevallen fysiek en verbaal geweld geregistreerd. Klopt dat aantal? Is het geflatteerd? Waarom heeft de Staatssecretaris niet dezelfde meting gebruikt als voorheen?

In de door u genoemde categorie fysiek en verbaal geweld van COA-bewoners zijn alle incidenten gerapporteerd.

BBB

Onderzoeken of vliegveld Lelystad veilige landers kan opvangen. Graag reactie.

Gisteren heb ik uw Kamer een pakket met aanvullende maatregelen ter aanpak en voorkoming van overlast en criminaliteit door asielzoekers gestuurd.

Een van de maatregelen is het oprichten een procesbeschikbaarheidslocatie (PBL) voor kansarme asielzoekers.

Dit is een opvanglocatie met streng en sober regime, waar asielzoekers beschikbaar moeten zijn voor hun procedure.

Hiermee wordt voorkomen dat vreemdelingen een efficiënte behandeling van de asielaanvraag bemoeilijken door, bijvoorbeeld niet te verschijnen op de dag dat zij een asielgehoor of een vertrekgesprek hebben.

Een belangrijke voorwaarde voor het opzetten van de PBL, is het vinden van een geschikte locatie, het geschikte personeel, etc. Momenteel wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van de PBL en ben ik concreet in gesprek voor een potentiële locatie. Ik zal de suggestie van mevrouw Van der Plas meenemen.

VVD

Er is 1,25 miljoen vrijgemaakt voor lokale maatregelen zoals BOA's en camera's. Is dit genoeg? Daarnaast wil ik vragen of hij wil pleiten voor meer politiecapaciteit op plekken met veel overlast, zoals Ter Apel en Budel.

Zoals ik eerder heb aangegeven is een stevige, integrale aanpak in het voorkomen en aanpakken van overlastgevend en crimineel gedrag van asielzoekers voor mij een absolute prioriteit.

Ik vind het belangrijk dat de overlast op lokaal niveau wordt aangepakt want dat is waar deze ook wordt gevoeld.

Daarom heb ik besloten de Specifieke uitkering aanpak overlastgevende asielzoekers (SPUK) te verhogen naar 1,25 miljoen voor dit jaar.

Dit is 0,25 miljoen meer dan voorgaande jaren (2020 en 2021).

Met inzet van beveiligers en politie proberen we overlast als asociaal gedrag op straat en winkeldiefstal te voorkomen om zo het woonklimaat voor bewoners en de werkomstandigheden voor ondernemers te verbeteren.

Er wordt extra beveiliging ingehuurd door de gemeente, betaald door COA, voor de beveiliging van de middenstand.

De regioburgemeester en de regionale politiechef gaan over de lokale politiecapaciteit. Daar ligt de bevoegdheid om de politiecapaciteit in Ter Apel en Budel eventueel uit te breiden.

Binnen de inzet van de vreemdelingenpolitie heeft de aanpak van overlast mijn prioriteit.

PvdA

Hoe gaat u voorkomen dat mensen die echt bescherming nodig hebben, in de versoberde opvang terechtkomen?

De procesbeschikbaarheidslocaties (PBL) is bedoeld voor asielmigranten in de sporen I en II. In andere woorden degenen uit veilige landen van herkomst en de Dublinclaimanten. Het gaat hier dus om de kansarme asielverzoeken.
Op het moment dat blijkt dat zij wel voor bescherming in Nederland aankomen, dan stopt de opvang in de PBL en worden zij overgebracht naar de reguliere opvang.

SP

Er lijkt een afname te zijn van 6.300 naar 5.900 incidenten, maar dat komt omdat bepaalde incidenten niet zijn meegeteld. Waarom heeft de Staatssecretaris niet dezelfde meting gebruikt als voorheen?

De methodiek die het WODC heeft gehanteerd voor het samenstellen van het rapport is gewijzigd ten opzichte van voorgaande edities die door het Ministerie van Justitie en Veiligheid zijn opgesteld.

De in dit WODC-rapport gerapporteerde cijfers over de periode 2017–2021 zijn van jaar tot jaar vergelijkbaar, omdat de gewijzigde methodiek is toegepast op de gehele rapportageperiode van vijf jaar. Daarom kan de ontwikkeling in het aantal incidenten en misdrijven worden vergeleken t.o.v. voorgaande jaren.

Vanwege de gewijzigde methodiek kunnen de cijfers echter niet één-op-één worden vergeleken met de Incidentenoverzichten uit voorgaande jaren.

Ik heb begrip voor de onafhankelijke, wetenschappelijke keuze van het WODC omdat het van gemeenschappelijk belang is dat de gebruikte data betrouwbaar zijn en er zuivere analyses worden gemaakt.

LANDENBELEID

SP

Russische dienstweigeraars worden niet langer uitgezet. Zeer terecht. Kan de sjenv een indicatie geven over hoeveel mensen het gaat?

Op 31 maart 2022 stonden in totaal ongeveer 200 asielaanvragen van personen van Russische nationaliteit open. Daarbinnen ging het om ongeveer 30 asielaanvragen van mannen in de dienstplichtige leeftijd (18 tot 27).

SP en PvdA

Hoe komt de Staatssecretaris erbij dat Afghanen weer kunnen worden uitgezet?

Het nieuwe ambtsbericht biedt geen aanleiding om een algehele 15c situatie aan te nemen voor Afghanistan.
Elke beoordeling zal plaatsvinden op basis van de individuele omstandigheden afgezet tegen de zorgelijke veiligheids- en mensenrechtensituatie in Afghanistan.
Bij elke beoordeling houd ik tevens rekening met de omstandigheid dat het ambtsbericht geen compleet beeld heeft kunnen geven van de veiligheidssituatie in Afghanistan
Bovendien zijn in het beleid een groot aantal risicogroepen benoemd.
In de praktijk betekent dit dat afhankelijk van het individuele geval de IND binnen de kaders van het beleid eerder aanleiding kan zien om het voordeel van de twijfel te geven en uit te gaan van de gestelde vrees bij terugkeer naar Afghanistan.

OVERIG

Groep Van Haga

Kan de Stas de garantie geven dat geen enkele beslissing of bevoegdheid aan Brussel wordt overdragen aangaande migratie en asielopvang?

Zoals u Kamer heeft de Europese Unie ook een bevoegdheid op het terrein van asiel- en migratie, hetgeen in de Unie verdragen is vastgelegd. Besluitvorming vindt plaats middels de zogeheten gewone wetgevingsprocedure. Waarbij zowel de Raad van de Europese Unie als het Europees Parlement wetsvoorstellen van de Europese Commissie beoordelen en daarover stemmen. Voor wat betreft de Raad gebeurt dat op basis van een zogenoemde gekwalificeerde meerderheid. Dus alle lidstaten hebben een stemrecht, maar geen veto. Dus de Europese Commissie heeft het recht van initiatief, maar de lidstaten en het Europese Parlement besluiten.

BBB

Wat kan NL doen om Frontex beter in staat te stellen de buitengrenzen te verdedigen? (nav Melilla)

De Nederlandse inzet is gericht op versterking van de buitengrenzen, voorkomen van secundaire migratie, en een effectiever Europees asiel en migratie management systeem, inclusief terugkeer.

Hierbij heeft Frontex ook een belangrijke rol. Met de laatste wijziging is het mandaat van FX versterkt onder andere door de inrichting van het standing corps.

Nederland biedt extra personele capaciteit voor het Frontex standing corps en waar nodig middelen zoals inzet van Kustwachtvliegtuig om bewaking van de buitengrenzen in Frontex operaties te versterken en uit te voeren.

Situatie in Spanje (Melilla) is betreurenswaardig en problematisch. Betreur de slachtoffers, vind de bestorming met geweld ook problematisch.

Verwelkom dat de autoriteiten van beide landen hebben besloten de situatie te onderzoeken.

Spanje bepaalt zelf of Frontex inzet wenselijk en nodig is op deze plekken.

Groep Van Haga

Hoe gaat Nederland om met niet-westerse immigranten die via de Oekraïense en Poolse grens proberen de EU binnen te komen, door zich bijvoorbeeld als student voor te doen?

Het is mogelijk dat een derdelander onder de EU richtlijn voor ontheemden uit Oekraïne valt. Hiervoor moet hij/zij kunnen aantonen dat hij/zij rechtmatig verblijf had in Oekraïne op 24 februari 2022. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van een visum. Dan gaat het om goed gedocumenteerde ontheemden.
Indien het voor een gemeente niet duidelijk is of zij dit niet met zekerheid kan stellen of een persoon onder de groep ontheemden valt, kan de gemeente hulp inschakelen van de IND. De IND controleert dan of er sprake is van misbruik of fraude en heeft hiervoor ook mobiele teams beschikbaar.

D66

D66 vraagt aandacht voor mentale welzijn Oekraïners. Er zijn onder Oekraïners specialisten/psychologen die hier hulp kunnen bieden, maar ze lopen tegen regelingen aan. Vraag is: kan Staatssecretaris ervoor zorgen dat deze Oekraïners bijvoorbeeld door middel van trainingen om desnoods onder supervisie van Nederlandse psychologen/professionele aan het werk gaan. En kan hij hierover in gesprek gaan met de initiatieven die er nu zijn op het gebied van MHPPS, vanuit Nederlandse organisaties en de Oekraïense gemeenschap?

Als ontheemden uit de Oekraïne in Nederland willen werken, dan is dat mogelijk. Mijn ambtsgenoot van SZW heeft vluchtelingen uit de Oekraïne tijdelijk vrijgesteld van de tewerkstellingsvergunningsplicht.
Voor Oekraïense zorgmedewerkers die in een niet-BIG-geregistreerd gezondheidszorgberoep aan het werk willen, is het aan de werkgevers om te zorgen dat medewerkers bekwaam zijn en voldoende kunnen communiceren met collega's en patiënten.
De patiëntveiligheid en de kwaliteit van zorg dient uiteraard te allen tijde gewaarborgd te worden.
Oekraïense vluchtelingen die een geregistreerd gezondheidszorgberoep in Nederland willen uitoefenen dienen de BIG-erkenningsprocedure voor Buitenslands Gediplomeerden te doorlopen.
Wel bestaat de mogelijkheid dat niet-BIG geregistreerde zorgmedewerkers in opdracht van een zelfstandig bevoegde BIG-geregistreerde voorbehouden handelingen uitvoeren. Zij moeten uiteraard wel bekwaam zijn in de werkzaamheden die ze uitvoeren.
Ik zal met mijn collega's van VWS en SZW in gesprek gaan over de initiatieven die er nu zijn.

CDA

Voor het taalniveau van naturalisatie dient dat op B2 te liggen, in plaats van A2 niveau, maar dat is nog niet doorgevoerd. Wanneer wordt dat wettelijk verankerd?

In het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen om bij naturalisatie het taalniveau zo veel mogelijk naar niveau B1 te verhogen, met mogelijkheden tot maatwerk. Momenteel wordt bezien op welke wijze de verhoging van het taalbeheersingsniveau het beste kan worden vormge-

geven, onder meer in overleg met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

CDA

Waarom geeft het Kabinet gastgezinnen geen bescheiden onkostenvergoeding en gemeenten voor aantal particuliere plekken een werk en begeleidingsbudget?

De wooncomponent welke bij het leefgeld in particuliere opvang zit is bedoeld als vrijwillige bijdrage aan het gastgezin.
Dit is en blijft vrijwillig. Het bieden van een vergoeding voor gasthuishoudens zou ertoe kunnen leiden dat sommige mensen de opvang als verdienmodel gaan hanteren, wat tot ongewenste situaties of ondoordachte besluiten kan leiden. De mogelijkheden voor bemiddeling naar werk via het UWV worden momenteel bezien.

CU

Maatwerk in vreemdelingenrecht, zwartboek. Reactie zou voor de zomer komen. Wanneer komt de reactie?

Ik verwacht u nog voor het zomerreces mijn reactie te doen toekomen.

SGP

De IND geeft in stand van uitvoering aan dat beoordeling van bekeerlingen complexer is geworden. SJenV, kijk in de spiegel, is de kennis en expertise verdwenen omdat is afgeschaald? Hoe gaan we dit nou aanpassen? Hoe staat met belofte uit coalitieakkoord tav expertise inzet?

De IND heeft in de Stand van de Uitvoering duidelijk aangegeven welke knelpunten worden ervaren, op welke manier hier aan gewerkt wordt en wat daarbij nodig wordt geacht van anderen.

De knelpunten die de IND aankaart zijn mij niet onbekend en het is een waardevol signaal dat hiermee wordt afgegeven.

De koppeling die u maakt met het afschalen van de IND komt niet naar voren uit de Stand van de uitvoering.

Wel geeft de IND het signaal af aan zowel het Kabinet als de Kamer dat ingewikkelde beleid en regelgeving er mede aan heeft bijgedragen dat de beoordeling enorm ingewikkeld is geworden.

Er rust dan ook een belangrijke taak op mij maar ook op de Kamer om de IND de benodigde ruimte te bieden om in deze complexe zaken te kunnen beslissen.

Zoals u noemt is de ambitie van het Kabinet om meer in te zetten op de expertise van de IND op het gebied van LHBTI en bekeringszaken.

Ik ben ook zeker van plan om dit ten uitvoer te brengen maar over de precieze wijze waarop dit zal gebeuren ben ik nog in beraad.

Zodra hier besluitvorming over heeft plaats gevonden zal ik uw kamer uiteraard informeren.

SGP

Wat is er gebeurd met de motie die ik december vorig jaar heb ingediend die vraagt om inventarisatie om robuust en wendbare asielketen?

In het coalitieakkoord zijn extra middelen toegekend;

De middelen zijn toegekend om de financiering van de partners in de asielketen (met name IND en COA) stabieler te maken en daarmee toekomstbestendiger;

Naast de middelen uit het coalitieakkoord (Kamerstuk 35 788, nr. 77) zijn aanvullende middelen toegekend op basis van de MPP. Deze zijn meerjarig verwerkt in de begroting waardoor er meer stabiliteit in de financiering van de migratieketen is gekomen;

De meerjarige (financiële) verwerking van de MPP is een belangrijke aanpassing in vergelijking met voorgaande jaren;

Het zorgt voor meer financiële zekerheid, zeker ten opzichte van eerdere jaren waarbij de middelen veelal voor een kortere periode werden toegekend.

Bij afwijkingen ten opzichte van de prognose zal opnieuw beoordeeld worden welke effecten dit heeft op de financiering van de migratieketen.

Wanneer noodzakelijk worden de financiële effecten ingebracht op de daarvoor bestemde momenten in de begrotingscyclus.

De toekomstbestendigheid van de migratieketen is niet enkel financieel, maar ziet ook op wendbare organisaties en voorziet in ketenbrede sturing.

Dit is tevens onderdeel van de Veranderopgave Migratieketen, die gestart is naar aanleiding van de Doorlichting Migratieketen.

GroenLinks

COC-rapport: waaruit blijkt dat IND bij beoordeling LHBTI nog steeds gebruik maakt van equivalenten van processen van bewustwording en zelfacceptatie. Klopt dit en vindt Stas uitkomst COC-onderzoek hierover ook niet ongekend pijnlijk?

Ik heb woensdagochtend 15 juni jl. het onderzoeksrapport van COC Nederland in ontvangst genomen. Daarbij heb ik het COC beloofd een formele inhoudelijke reactie te geven aan het COC.